

OPDRROM

SCHOOL VOOR DE JOURNALISTIEK*JAARGANG 2 OKTOBER 1967

GANGSTER:
IK WAS VIJF
DAGEN
EELKE DE JONG:
IK WAS VIJF
DAGEN
journalist

Grachte Lexer,

*Tijn Primeur
zie pagina 3.
Jeroen Bosch
zaakt op pagina
2 verwarring.
Acro wil de lucht
in. Pagina 6.
M van edia,
pagina 7.
Vychodosletcetera 5.
School
Maafsma 4.
Wie's mijmerin-
gen, pagina 8.*

*Hoogachtend,
B. B. M.*

Jheronimus zaait verwarring

"Alles wat er maar aan sexuele en erotische afwijkingen bestaat, kan de schilder Bosch worden toegeschreven. Hij is een geïnverteerde, een anaal eroticus, een sadist, een fetichist, hij lijdt zowel aan infantiele als aan seniele perversiteiten, hij is een masochist, een phallicus, kortom Jeroen Bosch is een helse bundeling van wat Freud en Jung aan psychische ziekten hebben opgespoord in hun baanbrekend werk".

"Het is niet alleen in de literatuur, dat de duivel als een komische figuur optreedt: ook in den gruwelijken ernst van de toverijprocessen blijft het gezelschap van Satan vaak in de manier van Jeroen Bosch, en vermengt zich de helse zwavellucht met de veesten van de klucht".

Met deze twee citaten ("Jheronimus Bosch" van Anthony Bosman en "Herfst-tij der Middeleeuwen" van Huizinga) bewapend kan men een aardig eindje komen op de Boschtentoonstelling in Den Bosch. Hoe langer "zijn" schilderijen bekeken worden, hoe meer komt men tot de ontdekking dat die citaten slechts een tip van de sluier oplichten. Er ontstaat verwarring. Een verwarring die alleen maar groter wordt bij een bezoek aan de tentoonstelling. Er hangen maar 11 onbetwiste Bosschen, 4 zijn hoogstwaarschijnlijk door de Brabantse meester geschilderd en de rest zijn zeer betwiste werken, of kopieën.

Puristen zullen daarom met enige weerzin naar de tentoonstelling gaan; anderen hoeven zich niet te laten afschrikken, want de meeste van de betwiste werken en kopieën hadden van de hand van Bosch kunnen zijn. Daarmee is de verwarring echter niet weggenomen. Diegenen, die al eerder werk van Bosch hebben gezien, en dat zullen er ongetwijfeld velen zijn, komen naar Den Bosch teneinde te proberen de verwarring kwijt te raken. Zij zullen daar net zo min in slagen als degenen, die voor het eerst werk van Bosch onder ogen krijgen.

RUZIE

Een afdoende verklaring voor het verschijnsel Bosch is niet te geven. Vele kunsthistorici hebben getracht de juiste oplossing te geven, maar zelfs de grote Friedländer is daar niet volledig in geslaagd. Nu wordt door de vakmensen slechts ruzie gemaakt over de echtheid van bepaalde schilderijen en de interpretatie wordt overgelaten aan de "leken", die vaak tot verrassender conclusies komen dan zij. De bijbelvasten benaderen Bosch vanuit de bijbelteksten; de kenners van middeleeuwse literatuur vinden aanknopingspunten in spreekwoorden, kluchten e.d.; psychologen komen tot conclusies als in het eerstgenoemde citaat etc. De uitkomst van alle interpretaties tezamen levert echter een resultaat, dat in strijd is met iedere afzonderlijke uitleg. Misschien is daarom Bosch uniek. Hij laat ons met een aantal niet te beantwoorden vragen zitten.

MEELOPER

De aantrekkingskracht van deze tentoonstelling, als bij Picasso in Amsterdam, is gelegen in de ondoorgroendelijkheid van de kunstenaar. Natuurlijk, we lopen met het grootste gemak van de wereld langs enkele kruisgangen, Jezus' geboorten en dergelijk middeleeuws maakwerk; maar laat u niet bij de neus nemen. Ook deze werken vertonen in eerste aanleg de kenmerken van de latere Bosch; duiveltjes en andere vreemdsoortige wezentjes zwermen reeds rond het hoofdafreel. Zij vervullen weliswaar een kleine bijrol, en komen ook voor op schilderijen van andere middeleeuwers, maar langzaam maar zeker, voortschrijdend in de tijd, komen de gedochten uit de anonimiteit naar voren. Daarom was ik niet erg gelukkig met de uitstalling per onderwerp (legenden der heiligen; leven van Christus, moraliserende werken enz.).

Juist omdat Bosch een duidelijke ontwikkeling heeft gekend naar hoogtepunten: De hooiwagen, De tuin der lusten (beiden niet aanwezig op de tentoonstelling), Het laatste oordeel, De bekoring van Antonius.

Als men onvoorbereid voor de laatstgenoemde schilderijen komt te staan, zou de schrik u om het hart kunnen slaan. Wat moet een nerveuze, nuchtere twintigste eeuw met dergelijke voorstellingen? U heeft tot dan toe prachtige plaatjes gezien van een late middeleeuwer, die niet aan de moderniteiten van zijn tijd meedeed; Den Bosch was tenslotte ook in die tijd een provinciestedje met een bischopszetel.

UIT DE BAND

Opeens ontglipte Jeroen aan de gevestigde orde der Middeleeuwen. Te beginnen met een paar genreschilderijen (Keisnijding, Goochelaar), de eersten in het Nederlands taalgebied en voorbeelden voor latere grootheden als Breughel en Jan Steen. Moeilijkheden leveren deze karikaturen van het dagelijkse, platvoerse bestaan niet op. Alleen het onderwerp past niet helemaal in de Middeleeuwen.

De religieuze onderwerpen keren terug. In een geheel andere gedaante echter. Het hoofdonderwerp vormt in al zijn nietigheid een tegenwicht voor de wervelwind van vreemde en bevreemdende toestanden, die zich op korte afstand voor onze ogen afspelen. We beschouwen het werk nader: een glimlach (lollig), peinzende blik (wat zou dat zijn?), een afgewende blik (bah wat vies!). De uiteindelijke vraag: "Wat moeten we er mee aan?". De heilige temidden van de hel, een hel op aarde, een Brabants carnavalsbeeld, ridiculisering van het dagelijkse, platvloerse leven. Alles is mogelijk. Wat dat betreft is de vergelijking met de surrealisten zo gek nog niet. Ook zij zetten ons aan het puzzelen. Werken de surrealisten met de gruwelen van het onderbewustzijn, Bosch blijft zeer bewust de schilder van de zeer aardse verschrikkingen, die in hun totaliteit onbegrijpelijk zijn voor een hedendaagse toeschouwer. Even onbegrijpelijk als zijn hedendaagse leven, dat misschien veel overeenkomst vertoont met het leven tijdens Bosch.

EINDE

Aan het eind van zijn leven verlaat de helse fantasie Jeroen en worden een paar schilderijen geproduceerd, die blijk geven van een grote wijsheid en

innerlijke rust. Met name is "De landloper" daar het overtuigende bewijs van. Het mysterie Bosch wordt hierdoor echter nog groter.

Bij het verlaten van het Noordbrabantse Museum zitten we opgescheept met een eigen uitleg van Bosch, die zo aanvechtbaar, zo waar en zo niet waar is, dat we met de berustende blik van de landloper, gelouterd door meer dan alle verschrikkingen van de wereld, huiswaarts keren. Citaten zijn niet meer nodig.

Bosch alleen is genoeg.

(Tot en met 15 november in Den Bosch).

J. B. KLASTER

HP'S PLICHTSBESEF SENSATIES

"MIJN AVONTUUR ALS HASCHISCHDEALER" (Haagse Post 23-9) wordt journalist Eelke de Jong (32) in juni van dit jaar aangekondigd als "iets leuks", wanneer de in het weekblad zo sfeervol aangeduide Mr. X. andermaal uit Neerlands onderwereld klapt bij de van de Telegraaf afkomstige H.P. reporter.

Het duurt echter nog drie maanden voor het "leuks" wordt toegelicht en Eelke de Jong "de tip van zijn leven krijgt", waarvan het, zo meent de Haagse Post, een geboren journalist past te dromen.

Versliegeraar

De opmerkelijke informatie van de, aldus De Jong, ook bij de politie als erkend versliegeraar (politie-tipgever) geboekstaafde Biltenaar H. de Bree leiden volgens een nauwkeurig uitgewerkte regie tot Bond-achtige tafereel rondom het rustiek gelegen pannekoekverkopende etablissement De Biltse Boer. De in haschisch neringdoende buitenlanders worden gearresteerd door een op dit ogenblik kennelijk niet aan manschap gebrek lijdende Biltse politiemacht en weten dat ze in de val zijn gelopen. Hun klant-lokvoegel De Jong, door zijn waarnemend hoofdredacteur W.L. Brugsma nader beschreven als "de geit aan-een-touw bij de tijgerjacht" is gereed om met fotograaf Cor Jaring en collega-journalist Clé Souren (28) de opzienbarende arrestatie voor het front van de uitgelopen Biltse burgerij in woord en beeld te brengen aan de H.P.-lezers.

De minitieuws geschreven weerslag van deze voor ons land weinig gebruikelijke journalistieke werkwijze wordt luidruchtig "aangekeild" op H.P.'s voorpagina. Maar er is meer: een Memo van Brugsma, waarin op nadrukkelijk gewetensvolle wijze herinnerd wordt aan de plicht van iedere staatsburger de politie in kennis te stellen van strafwetovertradingen, zo men daar weet van heeft. En de Haagse Post-redactie was er al rap zeker van dat het hier ging om "profiteurs van anderen zwakte (die) met hun bedrijf de basis leggen voor de georganiseerde misdaad, voor de "rackets", voor prostitutie, diefstal, detailhandel in dope. Zodoende. De politie werd gewaarschuwd en ging aan het werk. Evenals H.P.-er De Jong. Als verlengstuk van de sterke arm, aldus Memo.

Dood en misere

In een gesprek met Eelke de Jong en de heer Brugsma, waarbij de waarnemend hoofdredacteur zijn waarnemerschap ook veelvuldig doorvoerde bij het beantwoorden van aan zijn verslaggever gestelde vragen, wordt de ernst van de wandaden en de daaruit voortvloeiende staatsburgerlijke plicht nadrukkelijk op de voorgrond gesteld. "Wie hen laat lopen, meent Brugsma in zijn Memo, wordt medeplichtig aan dood en misere van duizenden mensen. Daarom bood Eelke de Jong zich vrijwillig aan voor de rol, die de geit-aan-een-touw bij de tijgerjacht onvrijwillig speelt: het lokaas".

Het is 'n bescheiden, bijna verontschuldigende formulering, zeker in vergelijking met de reportage op de eerstvolgende pagina waarin met nauwelijks verholten trots de daden van het "lokaas aan het touw" zijn beschreven en bekopt met opwekkend smukwerk als "ik was vijf dagen gangster" en "H.P. lokt internationale Haschischbende in de val".

Meesterbrein

Eelke de Jong, door Interpol verzekerd dat het met represailles van de "gang" wel mee zal vallen, blijft op jacht en bijt zich de daarop volgende week verder in de praktijken van de internationale bende vast (De Jong: de dagbladen wachten gewoon op de volgende persconferentie) en meent te stuiten op het "meesterbrein?", toevallig toebehorend aan een kennis van hem, de 31-jarige Amersfoortse zakenman Peter N., eenmaal bij vergissing voluit Nijmeijer genoemd. Deze oudleerling-verslaggever belandt nog die zelfde week in het gevang, maar staat twee dagen later al weer op straat. Omdat, zo vertelt hij aan Vrije Volkverslaggever Nico Polak "mijn relatie met de Marokkaan slechts abrikozenjam betrof en geen hasjiesj."

ADDY DE VISSER

PRAGMATISCH MAAR GEEN CLUBBLAADJE VAN D'66

Sinds eind april, nadat de Haagse Post is overgegaan in handen van uitgeverij Bonaventura (die ook Elsevier's Weekblad uitgeeft) heeft HP (Een Hollandsch Weekblad) een nieuwe formule.

HP treedt geenszins in de politieke voetsporen van haar grote zuster: HP voert, aldus hoofdredacteur W.L. Brugsma in een gesprek dat wij met hem hadden, een pragmatisch beleid. Een bepaalde politieke richting is niet aan te geven.

Brugsma: We zijn geen clubblaadje van D '66.

Brugsma is, net als de kopjes waaruit we thee drinken, aan de Haagse Post geleend. Hij is waarnemend hoofdredacteur van HP en maakt deel uit van de vierhoofdige hoofdredactie van Elsevier.

Is dat geen vreemde combinatie?

Brugsma: Nee, het zijn gescheiden functies. Zoals een uitgever verschillende soorten boeken uitgeeft, moet het ook mogelijk zijn dat een uitgever bladen van verschillende politieke richtingen uitgeeft. Bovendien is dit een tijdelijke oplossing.

Wat zal de definitieve oplossing zijn? Brugsma glimlacht vriendelijk en zwijgt.

Het is langzamerhand overbekend dat de kranten het moeilijk hebben op het ogenblik. De slechte conjunctuur en de invloed van de televisie-reclame laten ook HP niet onberoerd. Het is moeilijk nu al vast te stellen welke gevolgen de verandering van HP gehad heeft. De oplage moet omhoog; niet door het afnemen van abonnees van andere weekbladen, maar door het winnen van nieuwe abonnees; ideale lezer: de jongere generatie.

Brugsma: We willen ons niet laten leiden door vooroordelen, zoals vele Nederlanders die een bepaalde krant lezen om hun eigen mening bevestigd te zien. HP geeft niet alleen zijn eigen opinie, maar stelt zijn pagina's open voor die van anderen zoals Hans Cruyters, W.F. Hermans en Laurens ten Cate. Vergenoegd stelt Brugsma vast dat HP elke week 'een klein beetje gelijk heeft'.

HP. wil doen wat dagbladen niet doen onder het motto: 'we moeten niet te puriteins zijn'.

Dat geldt ook voor het interview dat de Jong had met tabaksfabrikant Alexander (de man die zoveel kunstwerken in zijn fabriek doet) Orlow.

Uit de pagina-lange "Geboorte van een sigaret": (HP 23-9). "Dat begrip kwaliteit loopt dan ook als een rode lijn door de hele opbouw van Norton. Maar het blijft niet bij het brengen van een nieuw produkt. Het opbouwen en de nazorg vergt enorm veel tijd. Je moet niet denken dat je er in drie maanden bent. De sigaret is een persoonlijk artikel en daar moet vaak nog jaren nazorg aan besteed worden".

Over het uitgebreid verhalen van de verwekkingsperikelen van de nieuwe Nederlandse sigaret, dat sterk aan een advertentie doet denken:

We wilden laten zien met welke technieken een fabrikant werkt, hoe belangrijk reclame is voor een produkt. Een advertentie van Norton zou door ons geweigerd zijn. Bovendien is er in dit geval geen gevaar voor beïnvloeding, iedereen kijkt toch onmiddellijk door die reclame-slogans heen.

TIA LÜCKER

SCHAAFSMA : KRITISCHE BEGELEIDING GEWENST

In de kranten verschijnt nogal eens een bericht dat betrekking heeft op de School voor de Journalistiek. De adjunct-directeur, H. Schaafsma, vindt dat er zelfs te veel aandacht aan de school wordt geschonken. Hij meent dat er sprake is van een overdreven belangstelling. Weliswaar is een kritische begeleiding door de pers gewenst, - want er zijn, ook in de journalistieke wereld, nog steeds mensen die de school overbodig vinden omdat journalisten nu eenmaal als journalistieke baby's ter wereld komen -, maar het moet niet te gek worden. Door de bank genomen komt de school er echter in de pers goed vanaf, vindt hij.

Een van de minder gunstige berichten was onlangs dat het afgelopen jaar niet zo best geweest was. Maar 31 leerlingen waren zonder meer tot het tweede jaar toegelaten. Mij lijkt een dergelijke voorstelling van zaken ietwat tendentius. Uiteindelijk zijn er niet 31, maar rond 75 leerlingen het tweede jaar begonnen. En dáár gaat het om. Omdat de vooropleiding zo verschillend is geweest, lijkt het redelijk dat een aantal leerlingen tijdens de vakantie nog eens extra aandacht besteedt aan een vak, dat gezien die vooropleiding, voor hen moeilijk lag. Dat betekent nog niet dat ze in het afgelopen jaar gefaald hebben.

Geen mislukking

De heer Schaafsma, gevraagd naar zijn mening over het eerste jaar, zei ontevreden noch tevreden te zijn. Met name de beroepsmotivering en het journalistieke besef is volgens hem bij een groot percentage van de leerlingen nog te gering. Hij mist nog te vaak het eigen initiatief en het zelfstandig optreden. Wel geeft hij toe dat het eerste jaar moeilijk is geweest. Het beperkte aantal stafleden maakte dat er te veel werk op te weinig schouders werd geladen. (Misschien heeft dat ook invloed gehad op de resultaten?).

Natuurlijk speelde het experimenteel karakter van de school ook een rol. Mislukt vindt de heer Schaafsma het eerste jaar echter zeker niet. Het is zeer leerzaam geweest, ook voor de staf.

Zo beseft men nu dat de jaarbeoordeling beter vervangen kan worden door een beoordeling per trimester. De heer Schaafsma illustreerde dit met het geval van twee leerlingen, die bij een her-tentamen eigenlijk zouden blijven zitten, maar die na intens en uitgebreid overleg binnen het docentenkorps alsnog tot het tweede jaar werden toegelaten. Angst voor gezichtsverlies, aldus de heer Schaafsma, mag in de journalistiek niet meespelen. En omdat in dit geval 't overdoen van een heel jaar omwille van één vak niet helemaal verantwoord leek, is men op de aanvankelijke beslissing teruggekomen. Er is nu een tussenoplossing gevonden. De betreffende leerlingen zullen hun stage later aanvatten om in de tussentijd hun achterstand in te halen. In feite liggen ze dus één trimester achter. Vandaar de wenselijkheid van een trimester- liever dan een jaarbevordering.

In verband met het experimenteel karakter van de school vroegen we de heer Schaafsma naar zijn mening over een ander - meer recent - krantenbericht. Daarin werd aangekondigd, dat minister Veringa een vinger in de schoolpap wil hebben door een vast leerprogramma op te

stellen. Het experimentele karakter van de school zou hem minder wenselijk lijken. Tevens wenst de minister een meer internationale oriëntatie te bevorderen, aldus dit bericht dat uit de toelichting op de begroting werd gelicht.

Het eerste gedeelte van dit bericht - over een vast leerprogramma - kwam de heer Schaafsma volkomen duister voor. In de S.P.O. -sector - waaronder de School voor de Journalistiek ressorteert - is experimenteren immers een doodnormale zaak. Waarom het experimenteel karakter nu ineens zó slecht is dat er een vast leerprogramma moet komen, vindt hij onbegrijpelijk.

Het tweede deel van het bericht echter verheugt de leiding van de school bijzonder. Meer internationale oriëntatiemogelijkheid is inderdaad erg wenselijk. Als de minister dat wil bevorderen, zouden de betrokkenen hem daar zeer dankbaar voor zijn. Niet alleen de leiding, neem ik aan, maar ook de leerlingen.

Overigens lijkt het ook mij niet nodig dat de minister een vast leerprogramma opstelt. Daar zorgt namelijk Vrij Nederland al voor!

A.J. VAN DER WERF

het parijse student VERVLAKKING EN * OPPERVLAKKIGHEID

De franse parijzenaar is bijna niet meer te vinden. Die is vertrokken naar een voorstad. Zijn plaats wordt ingenomen door de buitenlander: de student, kunstenaar, gastarbeider en de toerist.

De student: hij komt overal vandaan. Rassenproblemen kent hij weinig, collegegeld wordt niet betaald, beurzen voor het dagelijks onderhoud zijn gemakkelijk te krijgen, vooral als hij buitenlander is. Hij leeft vaak in de zogenaamde "Cités Universitaires" waar ieder land zijn eigen huis heeft.

De mentaliteit van deze parijse student is over het algemeen vrij apathisch.

Een (nederlandse) professor die les geeft aan de Beaux-Arts (ongeveer gelijk aan onze kunstacademie) zegt:

"Mijn jongens denken en discussieren niet meer. Zij hebben het goed, kunnen studeren, willen vooral veel papiertjes om geld te verdienen, te trouwen en/of naar hun eigen land terug te gaan. Maar diepgaande gesprekken zijn er niet meer bij, hun interesse beperkt zich tot het eigen straatje".

De fransman laat de buitenlandse (mede)student met rust, is wat verbaasd-bewonderend dat ook hij frans spreekt, maar voor de rest interesseert het hem weinig, tenzij hij met een van hen bevriend raakt. Aanpassingsmoeilijkheden zijn niet al te groot, alleen moet je niet rekenen op hartelijke ontvangst en openheid.

De franse student weet niet zo erg veel van Nederland. Op de dag dat Beatrix en Claus trouwen lacht hij wat om dat sprookjesland en denkt dat wij wel erg rijk moeten zijn. De beweging van de provo's wekt enige sensatielust maar verder begrijpt hij er niet veel van.

Op de vraag wat hij van de E.E.G. en de Euromarkt vindt antwoordt een medische student:

"Maar dat willen jullie toch nooit! Dan zou Nederland een provincie worden van Frankrijk!"

Ook van binnenlandse sociale omstandigheden weet hij weinig, zeker niet van de misstanden die er toch echt wel zijn en waar in de kranten geregeld protesterend over geschreven wordt. Maar daar leest hij overheen, voor hem is alleen maar de vooruitgang en de mach-

tige positie van zijn land belangrijk. Hij is dan ook nog vaak Gaullist en zegt: "Alle fransen zijn individualisten en hebben een zeer krachtig persoon nodig om hen te leiden. Wie kan dat beter dan de Gaulle?"

De opmerking over het vrije Quebec veegt hij van tafel met de dooddoener "dat het westen daar weer lekker ingetrapt is terwijl het een loze kreet moet zijn van de Grote Generaal die zijn macht wil doen voelen".

Maar er komen meer en meer studenten die wel wat genuanceerder kunnen denken. De schroom wordt overwonnen om ook in dit overwegend katholieke land op de communistische partij te stemmen.

De student is tevrede. Diepgaand contact met zijn familieleden heeft hij niet, je kunt dan ook niet spreken van een huiselijk frans gezin. Hij leeft en studeert op zijn kamer en gaat buiten de college- en werkuren graag naar boulevards om met vrienden wat te praten, te flaneren of naar de film te gaan. Het Quartier Latin is voor hem het centrum.

's Nachts komen soms hele groepen naar de kades van de Seine om wat te liggen, te zingen en rithmisch te doen. De cafeetjes in de buurt zijn slechts gesloten van twee tot vijf uur (in de morgen).

Bovenstaande beoordeling van de student in Parijs is niet generaliserend bedoeld, natuurlijk zijn er mensen die wel werken en zich interesseren voor andere problemen dan die hen vertrouwd zijn. Maar vooral wanneer je in het Quartier Latin loopt, voel je een sfeer van verflakking en oppervlakkigheid.

Een ontspannende sfeer, dat wel.....

KATRIEN DE KLEIN

EEN AFHANKELIJKE KRANT

Vychodoslovenské Noviny

IS GEEN KRANT

"Natuurlijk krijgen we geen subsidie van de staat", zei de hoofdredacteur van de Vychodoslovenské Noviny. Hij keek ons verontwaardigd aan. "Daarmee zouden we immers afhankelijk worden van de regering, en een afhankelijke krant is geen krant". We knikten instemmend en probeerden via onze tolk - de redactie had aangeboden het gesprek in het Slowaaks, Tsjechisch, Russisch, Pools of Hongaars te voeren - uit te zoeken in hoeverre onze opvattingen over onafhankelijkheid overeenstemden.

De leider van ons studentenwerkkamp in Tsjechoslowakije had een afspraak voor ons ge-

maakt met de krant en ons verteld dat de Tsjechische kranten staatssubsidie genoten. Dat bleek niet waar te zijn, maar desondanks twijfelden we toch aan de onafhankelijkheid van het dagblad, dat in heel Oost-Slowakije gelezen wordt en een oplage van 60.000 bereikt. Hier van gaat 24% naar de abonnees, de rest is bestemd voor de losse verkoop.

Een krant kan niet gedwongen worden tot opname of achterwege laten van bepaalde berichten. Voor haar eigen berichtgeving heeft de Partij haar eigen organen en heeft de regering de staatscourant.

De krant wordt grotendeels gefinancierd uit de opbrengst van abonnementen en losse verkoop. Advertenties vormen, gezien de geringe concurrentie tussen gelijkgerichte firma's in de centraalgeleide economie, een ondergeschikte bron van inkomsten. Het rendabel voortbestaan van de krant wordt mogelijk gemaakt door de geringe exploitatiekosten. Zetterij en drukkerij zijn geen eigendom van de krant, zodat alle apparatuur continu in werking kan zijn om behalve een aantal kranten ook ander publikaties te verzorgen, wat de kosten uiteraard belangrijk drukt.

SLIBOWITZ EN KOFFIE

De ontvangst op de redactie was bijzonder hartelijk. Ruim twee uur hebben we, onder het genot van een kopje koffie en slibowitz gesproken met de hoofdredacteur en zijn naaste medewerkers. Na afloop werden we rondgeleid door de drukkerij. Hoewel we de indruk kregen dat onze komst bijzonder op prijs werd gesteld, (we waren de eerste Nederlanders, die op bezoek kwamen) werden sommige vragen erg behoedzaam beantwoord. Enkele van onze Tsjechische vrienden hadden ons verzekerd dat, hoewel de regering de diplomatieke betrekkingen met Israël had verbroken, de sympathie van de burgerbevolking Israël gold en niet de Arabische landen. Wij constateerden dat de regering dus niet de mening van het volk weergaf en vroegen via onze tolk: "Als uw krant werkelijk onafhankelijk is, kunt u dus stelling nemen tegen de Israëlpolitiek van uw regering?".

Onze gastheren wisselden een snelle blik. Hun antwoord was aarzelend en omslachtig. Onze tolk wendde zich weer tot ons en lachte: "Ze draaien erom heen", zei hij in het Engels, "maar dat durven ze niet goed aan, ze zeggen het alleen niet ronduit. De hoofdredacteur zegt het niet nodig te vinden een beleid te kritiseren, waar hij achter staat".

NIET ALLEEN TASS

De nieuwsvoorziening loopt via een net van correspondenten, vaak in samenwerking met andere dagbladen en het officiële persbureau ČTK. Even-

als het ANP in Nederland is het ČTK collectief eigendom van alle aangesloten dagbladen, die een jaarlijkse contributie betalen. De berichtgeving uit het buitenland verloopt niet rechtstreeks, maar via de telex van het ČTK, die behalve op het Russische persbureau Tass ook een abonnement heeft op westerse persagentschappen als Reuter, UPI, AP en AFP.

In januari 1968 wordt de nieuwe Tsjechische perswet van kracht. Deze verplicht voortaan de redactie van een blad alle brieven, die zij van haar lezers ontvangt, te beantwoorden, ook als zij ze niet publiceert. Meestal wordt in dit antwoord het standpunt van de regering uiteengezet. De leider van ons kamp gaf later als zijn persoonlijke mening dat de berichtgeving van de dagbladen accuraat en betrouwbaar is. Hij verifieerde het geregeld door naar de nieuwsuitzendingen van de Voice van America te luisteren.

REGERINGSBELEID ONBESPROKEN

De redactie wordt benoemd door een directie, die op zijn beurt benoemd wordt door een commissie, bestaande uit parlementsleden en vertegenwoordigers van journalistenorganisaties.

Gezien de politieke ontwikkelingen van de laatste jaren is de mogelijkheid tot het uitoefenen van kritiek toegenomen, maar het conservatisme van de directie werkt remmend op de redactie. De hoofdlijn van het regeringsbeleid blijft nog steeds onbespro-

ken. De toegestane detailkritiek is voornamelijk gericht op lokale problemen.

De redactie haalde verschillende gevallen aan waarin kritiek op tekortkomingen, zoals het achterwege blijven van restauratie van historische gebouwen, van onvoldoende krotopruijing, ontoereikende huisvesting en dergelijke, geleid had tot het instellen van een parlementaire commissie, die de situatie onderzocht en vervolgens de betreffende minister aanbevolen had de suggesties van de krant op te volgen, wat inderdaad gebeurd is.

De ingezonden stukken in de Slowaakse kranten beslaan, we zagen het met eigen ogen, vele kolommen. De meeste handelen echter over binnenlandse en vooral regionale problemen. De ingezonden stukschrijvers denken echter eerst wel goed na, voor zij het wagen de buitenlandse politiek van hun regering aan te vallen. Al was de meerderheid van het Tsjechische volk pro-Israël, de brieven, die de redacties ontvingen en die van deze sympathie getuigden, waren op een hand te tellen.

Met de zakken vol ansichten en lucifersmerken, die ons op de drukkerij van alle kanten toegestopt werden, namen we tenslotte afscheid. Eerst wilde de hoofdredacteur nog onze namen weten, want het bezoek van twee Nederlanders, al waren het maar studenten, vond hij wel een berichtje waard.

INEKE VAN KESSEL
WILLY BRUINSMA

bestellingen
van leerboeken
worden gaarne
door ons
uitgevoerd

steenweg 66-68
utrecht
tel. 13883

boekhandel

gemakkelijke betalingsvoorwaarden

Zendtijd ACRO mag NIET uitblijven

REGELING BIJ ALGEMENE MAATREGEL VAN BESTUUR BLIJFT MOGELIJKHEID

Het motto van het congres dat de Academische Radio Omroep (ACRO) op 29 september in de Universiteit van Amsterdam organiseerde was provocerend genoeg: "De universiteit de lucht in".

Zoiets wekt verwachtingen, die misschien niet altijd vervuld worden. Daarom kan de conclusie dat het congres niet de indruk wekte dat er spoedig iets zal gebeuren, aan de subjectieve kant zijn, teveel beïnvloed zijn door vooronderstellingen. Maar iets meer springstof hadden de congressisten wel mogen aandragen.

De ACRO diende twee jaar geleden reeds een aanvraag voor zendtijd in. Er is nu duidelijk sprake van een dood punt, want minister Klompé weet niet hoe zij moet voldoen aan de wensen van een stichting die radiozendtijd vraagt voor onderwijs en instructie.

Daarom had men een congres met veel élan mogen verwachten, een congres dat zich niet neerlegt bij het gebrek aan visie bij C. R. M. Op dat punt was het beslist een teleurstelling.

De universiteit die zich wil ontplooiën in de ether is een andere dan de universiteit die past in het beeld van de exclusiviteit van het wetenschappelijk onderwijs. De ACRO-plannen sluiten aan bij de geheel nieuwe plaats die de universiteit in de maatschappij gaat innemen.

De ACRO wil, op haar wijze, een bijdrage leveren aan deze terreinverbreding. De radio is daarbij haar hulpmiddel, hetgeen de ACRO nog niet tot een omroeporganisatie maakt; men moet haar veeleer zien als een onderwijsinstelling.

In de doelstellingen wordt duidelijk de nadruk gelegd op onderwijs. Academisch onderwijs aan personen die om welke reden dan ook niet de gewone colleges (kunnen) volgen. Verder post-doctorale cursussen, vooral van belang voor zich snel vernieuwende vakgebieden, en het verstrekken van wetenschappelijk nieuws aan afgestudeerden.

ZENDERPLAN

Voorlopig wordt alleen aan radio gedacht; radio is eenvoudiger te hantieren en veel goedkoper dan televisie.

De radiocursussen die de ACRO wil uitzenden kunnen in twee soorten worden gescheiden: post-academische cursussen en colleges over algemene onderwerpen aan de ene kant en de echte onderwijscolleges, leergangen met een speciale begeleiding, aan de andere kant.

De eerste categorie cursussen leent zich voor uitzending op landelijke schaal; de andere lessen zouden, terwille van regelmatige studiebijeenkomsten, het beste regionaal kunnen worden uitzonden.

De wens van de ACRO is daarom: zendtijd op een van de landelijke netten én op afzonderlijke, van het lande-

lijk net afgesplitste, zenders voor regionaal gebruik. Nu mag het bekend worden geacht dat in verschillende grote steden en in vele uithoeken van het land een hevig verlangen bestaat naar eigen radio of televisie. Is er ruimte in de ether om aan al deze verlangens tegemoet te komen? De memorie van toelichting op de Omroepwet zag mogelijkheden om de landelijke FM- en televisienetten in bepaalde gevallen te splitsen. "Voorts is er enige ruimte voor nieuwe zenders van gering vermogen, die geschikt zouden zijn voor speciale uitzendingen in grote bevolkingscentra", aldus de memorie van toelichting.

Om een bijdrage te leveren tot de vorming van een beleid in dezen heeft de ACRO een uitgewerkt plan ingediend met betrekking tot het inrichten van lokale en regionale zenders, waarop een belangrijk deel van de zendtijd gereserveerd zou moeten zijn voor de ACRO. Maar voor het zover is, zouden op het landelijk net en losgekoppelde zenders daarvan reeds uitzendmogelijkheden voor de ACRO moeten zijn geschapen.

ACRO en CRM

Kort na de oprichting van de stichting Academische Radio Omroep (in juni 1965; de oprichting was voorbereid door de Nederlandse Studenten Raad) werd een aanvraag ingediend voor een machtiging tot het doen van radio-uitzendingen via de bestaande landelijke zenders en nieuwe lokale zenders in alle steden waar universiteiten of hogescholen zijn gevestigd.

Hangende de politieke schermutelingen om de herziening van het omroepbestel bleef de concessieaanvraag voorlopig liggen.

De mogelijkheid die voor de ACRO overblijft is het aanvragen van zendmachtigingen voor lokale of regionale zenders, zodra de Omroepwet op dat punt in werking is getreden, en wel als voor gewest, stad of streek "representatieve culturele instelling".

Zendtijd op grond van art. 19 van de wet (instellingen met een beperkte omroepaak: de mini-omroepen, de kerken, de politieke partijen) heeft geen zin, aangezien voor deze categorie als geheel maximaal tien percent van de zendtijd beschikbaar is.

DE LAATSTE MOGELIJKHEID

Met de langverbeide wettelijke regeling van de omroep is dus niets te beginnen. Ten onrechte is de wet niet mede-ondertekend door de minister van Onderwijs en Wetenschappen; zijn inbreng had het educatief gebruik van de omroepmedia in de wet kunnen vastleggen.

Er rest nu nog één mogelijkheid: het artikel dat de slotparagraaf van bijna elke wet siert. In de Omroepwet is dat art. 65 en het luidt: "Voorzover nopens enig punt betreffende de omroep geen regeling is getroffen, kan daarin worden voorzien bij algemene maatregel van bestuur".

Het zal pijnlijk zijn voor een minister die de wet zelf heeft verdedigd, om zo snel al van deze noodvoorziening gebruik te moeten maken. Maar zou men niet veeleer van een groots gebaar van de minister moeten spreken dan van prestigeverlies?

Laten we aannemen dat een zendmachtiging voor de ACRO (en meteen de hele educatieve sector: ook Teleac en NOT) bij algemene maatregel van bestuur geen politieke zaak is. Alle politieke partijen hebben in de afgelopen periode ruimschoots de gelegenheid gehad het omroepvraagstuk uit te buiten.

Als dat nu eens zo was, dan zou de hele wetenschappelijke wereld gemobiliseerd moeten worden om zo'n A.M.v.B. er door te drukken.

Daarmee komen we terug op ons uitgangspunt, het congres "De universiteit de lucht in". Als er in de inleiding van dit artikel gewaagd wordt van teleurstelling, dan komt dat door de vrij lauwe sfeer waarin het congres zich afspeelde. Men had toch wel een paar hartekreten mogen verwachten? Ze zijn wel gehoord, maar dan t.a.v. het gebruik van audio-visuele hulpmiddelen binnen de universiteit, een onderwerp dat teveel aandacht kreeg en voor de ACRO eigenlijk irrelevant is.

Er ontbrak op het congres de bereidheid pressie op de regering uit te oefenen, een voortdurend onder de aandacht brengen met alle mogelijke middelen.

Het K.N.M.I. zou elke dag moeten melden dat Den Haag zich in een hogedrukgebied bevindt. Hoge druk, pressie, uitgeoefend door een universitaire wereld die nu de lucht in wil, om straks niet in de mist te raken.

A. HEUFF

GARROM

Zbanneert u
Vóór de jongste dag zich toont!

JA! IK GEEF MIJ OP ALS ABONNEE -

NAAM:

ADRES:

PLAATS:

-EN STORT MEDEN f 7.50 OP GIRO-
NR. 1366190 t.n.v. DE ZAKELIJKE
LEIDER VAN GARROM, J. v. WOUKUM
UTRECHT

MEDIAAL

TOESPRAAK

Meneer de minister Beernink van Binnenlandse Zaken heeft de zaterdag voor de derde dinsdag in september de zitting van de Staten Generaal gesloten. Namens de koningin natuurlijk.

Zeij hij (ANP-bericht):

Deze zittingsperiode zal vooral gekenmerkt blijven door de geboorte van prins Willem-Alexander, een gebeurtenis die overal in het land grote vreugde heeft gewekt.

Dit ter geruststelling van degenen die twijfelen aan de activiteiten van ons parlement.

KRANT:

LEVENSBEOHOEFTE

De Vereniging de Nederlandse Dagblad Pers heeft besloten de reductie-abonnementen voor leden-dagbladen (dat zijn ze allemaal, behalve De Waarheid) per 1 oktober op te heffen.

Drs. K.J. van der Zande, adjunct-secretaris van de NDP, kon zich nauwelijks voorstellen dat voor leerlingen van de School voor de Journalistiek een uitzondering gemaakt zou worden. Dat zou het systeem van gelijkheid voor iedereen doorbreken.

In Trophonios van september werden met name de financiële moeilijkheden bij de Nederlandse Dagblad Unie (Algemeen Handelsblad en NRC) als directe aanleiding genoemd tot het besluit studentenabonnementen af te schaffen. De waarheid is dat de dagbladen allang van het systeem afwilden, omdat het ouderwets is en omdat het discrimineerde tussen universiteitsstudenten en andere studerende (die geen reductie kregen).

Toen enige kranten hun (maximale) reductie van 25% wilden terugbrengen tot 15% bleek alras dat niemand er veel voor voelde en werd besloten de reductie-abonnementen af te schaffen.

2e jaargang - no. 1
redactie:

Addy de Visser
Tia Lückert
Gert Jan van der Breggen
Jan Bart Klaster
Ton van der Werf

zakelijke leiding

Johan van Workum
Katrien de Klein
tel. 030-75391 t.n.v.
giro 1366190 t.n.v.
School voor de Journalistiek
onder vermelding: GRrOM
Drukkerij Elinkwijk - Utrecht

Verlies ten gevolge van deze maatregel zal er waarschijnlijk niet zijn: "De jeugd is een verwende krantenlezer" vond de heer van der Zande. Hij gaf toe dat het mogelijk is dat studenten, voor zover zij twee kranten hebben, een abonnement zullen opzeggen, of zullen besluiten geen tweede krant te nemen.

"De Nederlandse dagbladen zijn steeds tegemoetkomend geweest tegenover bepaalde groepen, die om redenen van allerlei aard niet in staat werden geacht de volle abonnementsprijs te betalen. Thans zijn zij echter van mening, dat het niet meer op hun weg ligt eventuele leemten in de inkomsten van hun afnemers te corrigeren" schreef De Tijd in september aan 'de houders van reductie-abonnementen'. En terecht; de kranten hebben het op het ogenblik al moeilijk genoeg met hun eigen inkomsten.

HIERARCHIE

Aan de school voor de Journalistiek uit zich het verschil in rang zelfs in de gordijnen. Wij constateerden aan de zijde Palmstraat het volgende aan het gebouw. De kamer van directeur Schneider: Glasgordijnen van boven tot onder. De kamer van adjunct-directeur Schaafsma: Gordijnen alleen voor de onderste vensters. De kamer van de heer Evenhuis, stafdocent: Slechts één ruitje bedekt.

MAAS - OERAL

Vor einem guten Dutzend staunender Volksschüler weist ein Mädchen im Oberschulalter mit grossartiger Gebärde über eine riesige Landkarte: "Da könnt ihr mal sehen, wo überall Deutsche waren und wo ihre Gebiete sind". Die Karte zeigt die Territorien der D.D.R. und der anderen sozialistischen Länder Europas.

Het bovenstaande viel te lezen in de Neues Deutschland van maandag 18 september. Het is het begin van een artikel van Werner Otto over een tentoonstelling handelend over "die Deutschen im Osten", gehouden in het gebouw van de Rijksdag te West-Berlijn. De tentoonstelling was georganiseerd door de regering van Nordrhein-Westfalen in samenwerking met de stichting "Haus des Deutschen Ostens" en de "Bund der Vertriebenen".

Met foto's, documenten en kaarten wordt bewezen dat heel Oost-Europa "Urland" van de Duitsers is. De grens van dit oergebied zou over Leningrad, Kasan, Rostow, Tbilissi, Odessa, Boekarest en Belgrado lopen. Er wordt de indruk gewekt dat de Duitsers door de Slaven - in ieder opzicht "rückständig" - zijn gevraagd in Oost-Europa een beschavende en culturele missie te vervullen. In werkelijkheid hebben de Germanen de Slaven vanaf de zevende eeuw tot

het einde der middeleeuwen door bloedige veldtochten en annexaties naar het Oosten verdrongen. Over het vergoten bloed wordt met geen woord gerept. Wel laat men aan de hand van ooggetuigenverslagen zien hoe de Duitsers in de Eerste en de Tweede Wereldoorlog uit het Oosten zijn verdreven door de Russen: die "Vertreibung aus dem Osten".

Neues Deutschland is het "Organ des Zentralkomitees der Sozialistischer Einheitspartei Deutschlands". Het artikel is subjectief (een tussenkop is: naziparolen und -propaganda). Niettemin, er is een tentoonstelling gehouden over het "altes Kulturland des Deutschen". Op die tentoonstelling wordt de Duitse jeugd vals voorgelicht over de rol die de Duitsers in de geschiedenis hebben gespeeld. Er wordt bewezen dat Heinrich von Kleist en Rainer Maria Rilke eigenlijk geen Slaven maar Duitsers zijn. Als een journalist van Neues Deutschland dan concludeert dat de tentoonstelling door de organisatoren opgezet is om de ideologie van de expansie nieuw leven in te blazen, overdrijft hij misschien, maar dat kun je hem niet kwalijk nemen.

Per slot van rekening is het nog niet zo lang geleden, dat de Duitsers hier kwamen en probeerden te bewijzen, dat de lage landen eigenlijk tot het Duitse Rijk behoorden.

KLEUR

Leo Riemens, televisiecriticus van het dagblad De Telegraaf heeft onlangs een uitgebreid onderzoek ingesteld naar de verschillen tussen zwart - wit televisie en kleuren TV. Hij concludeerde: Kleuren-TV geeft de ogen rust. Ook kwam hij tot de frappante ontdekking: Ketchup die rood is en niet zwart, vla die groen is en niet grijs, zijn veel appetijtelijker. Deze ontboezeming trof ons meer dan welke andere conclusie in het artikel. Zij stelt ons in staat de heer Riemens wat beter te begrijpen. Dat hij dikwijls zulke merkwaardige kritieken schrijft, moet in zijn voeding zitten.

WERELD

De lichten gaan uit; het doek zwaait open. Een draaiende globe verschijnt in beeld. Mondo Bizarro is begonnen. De makers en medewerkers passeren de revue, hun namen geprojecteerd tegen een achtergrond van weelderige vrouwen die zich van hun BH ontdoen. Dan klinkt een stem, een sombere mannestem.

"Voor de worm in de kaas, is de kaas de wereld. Voor de made in het kadaver is het kadaver de wereld. En u, mijn vriend, wat is uw wereld?" Daar ga je van nadenken!

onder redactie van
G.J. van der Breggen
met bijdragen van
T.M. Lückert en J. Grimm

Elke gelijkenis tussen figuren uit deze aantekeningen en figuren uit de werkelijkheid berust op waarheid.

w. h.

— ENKELE KLEINE NOTAATSIES als geleidebrieven. —

Omstreeks het middernachtelijk uur, na tijden van doelloos woelen, in half bewusteloze toestand en met de meeste verwarde gedachten, trek ik de klamme, gekreukte lakens van mij en sta op. Naakt tracht ik in het donker, rillend van koude en ellende, op de tast mijn wollen kamerjas te vinden, waarbij ik over mijn suwede schoenen struikel, die op deze manier danig hun lomphed verraden. Eindelijk weet ik me hijgend in de jas te wurmen en sla, als altijd dodelijk bevreesd voor de mij gemiddeld vier maal sjaars zoekende angina, een shawl om de nek. Wezenloos ga ik aan het overvolle buro zitten en ontsteek de lamp. Het gebrek aan alkoholika doet zich pijnlijk gevoelen en halve liter van het Loodsje zou de oplossing betekenen voor deze wanhopige nacht. Vertwijfeld tracht ik mijn gedachten te konsentieren op bepaalde personen, van wie ik vrijwel zeker ben dat zij, of althans de gedachte aan hen, slaapverwekkend moeten zijn. Maar ach nu alweer dwaal ik af en zie Kabotseke door haar vertrekje banjeren, de gebloemde koppen in haar handen, terwijl haar illegale bij-slaap Mister America het altijd weer hilariteit verwekkende hoofd achter de klankkast van de door hem bespeelde gitaar ritmies op de tonen van de geproduceerde muziek heen en weer wiegelt. En zie ik in deze stille nacht van 13 op minstens 22 september 1967 "een stoet van dwergen" mij voorbij trekken: Dreefje met haar ex Israël, die, wanneer je hem aanspreekt, onveranderlijk een stompzinnige grijs tevoorschijn brengt en je het gevoel geeft dat er iets niet in orde is met je kleding, zodat je nonchalant, maar tegelijkertijd met de uiterste zorg pantalon en colbert bestudeert alvorens te begrijpen dat de grijs meer een tegemoetkoming was. Of meisje Zaliger dat altijd weer, zelfs nu nog, kontrovertjes gevoelens opwekt, zoals je bv. ook bij het schillen van een sinaasappel een zure, afschuwwekkende smaak in de mond krijgt, waarbij weerzinwekkende, maar tegelijkertijd ook weer bijna kowitusachtige rillingen nek, schouders en rug bekruipt, een meisje dat je fiesiek het beste kunt tiperen aan de hand van de eens door Vriend N. uitgesproken woorden: een kinderhand is gauw gevuld.

Het is allemaal onleesbaar, dat weet ik wel en ook zo sterk doortrokken van verholde sex, maar U moet maar denken: hij kan niet anders, er is voor hem geen terugweg meer, want zo is het. Het inslapen kost veel moeite. Was jij maar hier.

Nu zit ik hier al verscheidene uren voor mij heen te peimzen, soms nippend aan een glas, gevuld met iets dat je het beste met "Hete Slok" zoudt kunnen omschrijven, wachtend op iets onbestemds, iets, waarvan ik zeker ben dat het nooit zal komen. Misschien is het de Eeuwige Vrouw, waar ik al zo lang van droom, het langbenige, ijskoude en grijsogige wezen, met slanke, waaiierende vingers in met zwarte, echt-zijden kousen, waarin haar goddelijke knieën onder het zwarte

voor Kabotseke, Mister America, Lucky, Dreefje en Israël, Vriend N. het Dichtertje, Clau-Clau-Claudius de Horentjesdrager, A. P. the big hunter, Justice, Zaliger en de vele anderen, die mij maken zonder het zelf te weten, wat hen als verdienste kan worden aangerekend.

velours van haar rok. Een vrouw waar geen enkele erotische gedachte bij komt, die immer weemoedig stemt en doet dromen van vroeger eeuwen, verre witte stranden en wijde oceanen. Een vrouw die vermoedelijk God moet zijn - in ieder geval iets dergelijks - en de moeite waard is om rozenkransen voor te bidden of kathedraal leeg te roven of om haar immense sleet te poetsen, waarmee zij mij immers zal komen bezoeken, die geopend wordt door breedgeschouderde portiers en waaruit almaar heel lichtpaarse hoedendozen en witte poedels komen etc., etc.

Het enige vrouwelijke wezen hier echter door mij gesinjaleerd is de waardin, die mij buitengewoon onaantrekkelijk voorkomt, ondanks al haar lachjes en knipoogjes, die zij mij meent te moeten toeweren. Dat mijn treurig, wit gezicht ("W. heeft vast t. b. c. - als je hem meeneemt, krijg je direkt een lift") haar zou aantrekken, kan ik onmogelijk geloven-het zal wel roetine zijn, bedenk ik opgelucht.

Het laatste stadium van verveling is nu bereikt. Ik heb reeds verscheidene bierfiltjes aan flarden gescheurd of betekend met raadselachtige figuren, wanneer Lucky en Justice binnenkomen. Justice - een combinatie van een hoogleraar in de psiegologie en een opgeklommen Russiese arbeider - blijkt in een goede bui te verkeren. Als Boeddha zit hij op een door zijn lichaamsomvang aan het oog onttrokken stoel voor het piepkleine glaasje en vertelt ons sublieme anekdotes, die meestal over "het mooiste tussen man en vrouw" gaan, zodat wij onpasselijk van het lachen hem verzoeken te stoppen. Er wordt besloten te gaan eten (dineren zouden sommigen zeggen, die niet weten willen dat het met een lepel alleen ook gaat).

In het eethuis Het Pandje is de grootste moeilijkheid je een plaats aan tafel te verschaffen. Het is meestal een vloekend ellebogenwerk wil je voor zevenen nog iets te eten krijgen. Tenslotte weten we ons een plaats te veroveren en krijgen een bord voor ons geplaatst. "Eet smakelijk!" met het risico dat de maat-48-schoen van de een of andere koorfluit krachtig in je spinazie wordt geplet het bord verbrijzelt en het geleende pilsje omschopt. Er moet toch een anti-corps-kommittee worden opgericht, een soort sabotaazje groep, die meedogenloos zal optreden tegen dergelijke lieden, overdenk ik, lusteloos spinazie en aardappelen tot een prak stampend, daar het anders helemaal niet te nuttigen valt. (Deze laatste zin bedraagt eksakt 38 woorden en moet dientengevolge voor een akademies nivo zijn bedoeld. Het is grappig dat anderen dat voor je uitmaken. In ieder geval is het weer een beroep erbij en dat belang mag toch niet over het hoofd gezien worden in deze tijd van economiese crises).

Lucky en Justice halen hun jassen, terwijl ik Lady Jane op gang breng. Volgens het schema moeten wij nu de Nimf ophalen, die in de Indonesiese buurt woont en waarschijnlijk haar tijd nu verdoet met het tekenen van vreemde plaatjes of het samenstellen van niet

te begrijpen, piepkleine boekwerkjes. De Nimf ziet eruit alsof zij ieder moment ten hemel kan varen - plak haar twee van satijn vervaardigde vleugels aan het lijf en zij zal opstijgen in Gods oneindige wereld "daarboven". Ook vanavond ziet zij er goddelijk uit. Justice loopt likkebaardend - want dat staat hem bijzonder goed en hij weet het - rond de antieke, want gespleten en met veel kringen ontsierde tafel. Gevieren rond dit meubelstuk spelen wij het niet te versmaden, maar al lang door de massa vergeten, want door beeldradio verdrongen spel kwartetten. Helaas heeft de Nimf niet "Het Koninklijk Huis kwartet", zodat bv. vragen om "Kanoën in den Paleisvijver" onmogelijk is. Nadat Justice zijn overgevoelige blaas voor de zoveelste maal in de "Pot van Neet" geledigd heeft, stappen wij nogal luidruchtig in de auto, die het later zo tragies zal begeven, wegens enkele zatte gastarbeiders.

Vrijdagavond. De honing is op, het is nu brood met margarine-benieuwd wanneer ook dat op zal zijn. Vanmorgen op het toilet liet ik het vuur van mijn sigaret op de meest gevoelige plaats vallen, zodat ik à la Donald Duck opsprong en met pijnlijk vertrokken gezicht zeker een half uur heb rondgehuppeld en de koudwaterkraan gehanteerd. Ik moet m'n dag niet hebben.

23.00 uur. Toen ik voor de derde maal "Brief in een fles gevonden" had gelezen kwam ze. Ik zet de radio aan, ontsteek de petroleumlamp en had gelukkig m'n laatste 2 guldens aan sigaretten uitgegeven, zodat je wel kunt zegge dat er nu sfeer hangt. Zachte vioolmuziek op Hilversum, weemoedig schijnsel verlicht de boekenkast-Hollands Binnenhuisje. Ze zit op het bed en leest wat ik die middag geschreven heb. Hoe verder ze leest, des te meer betreft haar gezicht: "Je schrijft beneden je nivo! Waarom moet je dat trouwens allemaal opschrijven?" Ik mompel iets over de goede journalist, waarnemingen, drang tot notaatsie en vraag haar dan maar op te houden met lezen.

"Grrrom neemt het toch wel".

Ze maakt instantkoffie met konjak. Even later dansen we de SintBernardKruis Polka, omdat Hilversum niets beter weet. Het is wonderlijk hoe geroerd ik me voel. Zeer gevoelig voor de nep-sfeer, kan ik mezelf in rekorttempo op vijzelen tot het "tranennivo", gevolg van rankuneuze, opgekropte gevoelens, die onvermijdelijk tot een ongerechtvaardigheid, maar wel voldoening gevend zelfmedelijden leiden. Zo verstrijkt een avond, welke is niet duidelijk.

Zaterdagmorgen omstreeks 11 uur. ik loop in afzakkende pijamabroek op m'n blote voeten, angstvallig zorg er voor dragend niet in versplinterd glaswerk of punaises te trappen, voor koffie te zorgen en maak de kachel aan. Regen, regen ruis.

Ze ligt in bed en vraagt of ik koffie bij haar kom drinken. "Anders word ik zo koud!" Ik vraag haar ironies of ze wel es koffie heeft gedronken met twee in een eenpersoonsbed. Ze lacht en zegt van niet. Dan sneller dan de wind komt ze uit bed, omhelst me en duikt even snel, met fladderend panden van mijn pijamajas, het bed weer in. Dat moment had ik graag vast willen leggen.

O God, moet ons dan alles ontglijpen?

w. hogendoorn
utrecht september '67.